

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VI. In peccatoribus excæcatis & induratis eadem veritas declaratur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

peccatorum, ut constat in Nabuchodonozor : A
Ergo a fortiori poterit hominem rationis natu-
ralis compotem, privare usu supernaturalis ra-
tionalis, & gratiâ sufficienti ad salutem, & ali-
quando de facto privat in pœnam peccatorum
precedentium.

Respondetis esse disparitatem, consistentem
in eo quod expeditio usus rationis homini non
debetur titulo connaturalitatis, auxilium tamen
sufficere ens est illi debitum, ratione obligationis
quâ tenetur inexcusabiliter præcepta legis su-
pernaturalis adimplere : hæc enim obligatio sta-
re non potest sine potentia adimplendi præcep-
ta supernaturalia, sicut nec talis potentia reperi-
tur absque auxilio supernaturali, saltem sufficienti.

Sed contra : In fideles negativi ad nullius præ-
cepti supernaturalis observantiam sunt inexcusa-
biliter obligati : Ergo in illis saltem, ex obliga-
tione inexcusabili legis supernaturalis, probari
potest præsentia gratiæ supernaturalis ad salu-
tem sufficientis. Consequentia patet. Antece-
dens probatur dupliciter. Primò à priori : Non
enim stat obligatio legis siue naturalis siue su-
pernaturalis, absque promulgatione, ut ostendi-
tur in Tractatu de legibus : At infidelibus nega-
tivis lex supernaturalis promulgata non est : Er-
go ad legis supernaturalis observantiam non
tenentur saltem inexcusabiliter.

Secundò probatur inductione. In primis C
non ad credendum non obligantur, alias pecca-
rent non credendo, & infideles negativi non
essent, cum in hoc consistat negativa infidelitas,
prout à privativa aut contraria distinguitur.
Unde ait Augustinus Epist. 105. *Ipsa ignorantia
in eo qui intelligere noluerunt, sine dubitatione pecca-
tum est, in eis autem qui non potuerunt, pœna peccati.* I-
dem docet D. Thomas 2. 2. quæst. 10. art. 1. his
verbis : *Infidelitas purè negativa non est peccatum,
sed pœna peccati, quia talis ignorantia divinarum ex-
plicito primis parentis consecuta est.* Item infideles
negativi non obligantur inexcusabiliter ad dili-
gendum Deum dilectione supernaturali, neque
ad sperandum in ipso prout est auctor superna-
turalis, cum tam amor quam spes Dei auctoris
supernaturalis, ejus cognitionem supponant,
quâ infideles negativi non gaudent : Ergo ad
nullius præcepti supernaturalis observantiam
inexcusabiliter sunt obligati. Patet Consequen-
tia nam vel non datur aliud supernaturale præ-
ceptum legis divinæ supernaturalis, vel cujusvis
supernaturalis præcepti obligatio, spei & chari-
tatis obligationem supponit. Obligatio autem
legis supernaturalis positivæ, v. g. susceptionis
sacramentorum, non habet locum in infidelibus
negativis, ut patet : Ergo nullius supernaturalis
præcepti obligatione inexcusabiliter tenentur.

S. VI.

In peccatoribus excæcatis & induratis eadem ve-
ritas declaratur.

Deum peccatoribus excæcatis ac induratis
lubtrahere interdum in pœnam præceden-
tium peccatorum omnia auxilia supernatura-
lia, & sui desertores ita deserere ; ut omni tam
sufficienti quam efficaci gratiâ, saltem per aliquod
tempus & spatium vitæ, priventur, docent plu-
res graves Scriptores & insignes Theologi, inter
quos sunt duo illustrissimi Cardinales : Cajeta-
nus scilicet in quæst. Jentaculi 3. & Bellarmi-
nus in 1. 2. c. 1. 2.

Tom. II.

nus libro 2. de gratia & lib. arbit. cap. 6 ubi illam
variis Scripturæ & Patrum testimoniis firmat.

In primis adducit illud Eccl. 7. *Considera opera* 187
Dei, quod nemo potest corrigere, quem ille desepit.
Certe (inquit Bellarminus) qui hoc dixit, pro com-
perto videtur habere, aliquos à Deo interdum ita de-
spici ac deseri, ut converti nequeant. Unde Isidorus
libro 2. de summo Bono cap. 15. *Nonnulli ita de-
spiciuntur à Deo, ut deplorare mala sua non possint,
etiam si velint.* Et Augustinus serm. de verbis Do-
mini, loquens de peccatore obdurato, ait : *Cum
vult non potest, quia quando potuit non voluit : ideo per
malum velle, perdidit bonum posse.*

Favet etiam Gregorius Magnus 11. Moral. 188
cap. 5. ubi docet interdum Deum ita derelin-
quere hominem, propter ejus culpam, ut licet
vox sonet exterius, interius tamen non tanga-
tur. *Hinc est enim (inquit) quod Cain & divinâ vo-
ce admoneri potuit, & mutari non potuit ; quia exi-
gente culpâ malitia, jam intus Deus cor reliquerat,
cui foris ad testimonium verba faciebat.* Item D.
Thomas 3. cont. Gen. cap. 62. asserit peccato-
res interdum privari in pœnam peccati, non so-
lum in infusione gratiæ, sed etiam exteriori custodia, per
quam occasiones peccandi homini ex divina providen-
tia tolluntur, & provocantia ad peccatum compri-
muntur : Ergo ex Scriptura & SS. Patribus, Deus
peccatores excæcatis & induratos, in pœnam
delictorum precedentium, interdum omni au-
xilio gratiæ, etiam sufficientis, privat, saltem per
aliquod tempus.

Ratio etiam quam ibidem insinuat Bellarmi- 189
nus, id suadet. Nam gratia sufficiens, ut docent
Recentiores, in quibusdam sanctis cogitationi-
bus intellectus & piis affectionibus voluntatis
consistit, vel, ut volunt Thomistæ, in motione
quadam seu qualitate supernaturali, ad actus il-
los potentias animæ applicante : Sed manife-
stum est, & ipsâ experientia constat, quod multi
peccatores excæcati & obdurati, quando pec-
cant & transgrediuntur præcepta, non semper
sentiunt, nec habent bonas illas cogitationes in
mente, & piis illos affectus in corde, nec con-
scientiæ moribus ac stimulis semper excitantur ; imò
potius in peccato sibi complacent, & vulneribus
suis, quæ intensissimè diligunt, sæpissimè gloriantur :
Ergo tunc gratiâ sufficienti carent.

Ridicula autem & perabsurda est quorundâ 190
Recentiorum responsio, qui ut ab hoc argu-
mento sese expediunt, eò confugiunt ut dicant,
hujusmodi peccatores non carere quidem istis
cogitationibus cœlitus immisissis, nec istis bonis
desideriis, in quibus gratiam sufficientem lo-
cant, sed ad illa non advertere, nec ea percipere :
unde dicunt dari interdum in homine cogita-
tiones de quibus non cogitatur.

Hanc absurditatem & inane commentum so- 191
lidè refellit Bellarminus, ubi supra, his verbis.
*Dicitur aliqui deum quidem perpetuò pulsare ad ostium
cordis, & peccatores vocare, sed eos aliis rebus intentos
non percipere vocationem Dei. Sed hac responsio cum
ipso experimento apertissimè pugnat, nam cum vocatio,
pulsus, tractus, excitatio illa Dei, sit actio nostra,
quamvis non libera, nimirum bona cogitatio, bonumq.
desiderium, repente ac divinitus immissum : quomodo
potest fieri ut non sentiat à nobis, si sit non solum in
nobis, sed etiam à nobis ?*

Præterea, quamvis daretur quod quilibet pec- 192
cator, quotiescumq; peccat, has piis cogitatio-
nes haberet in mente, ad quas non adverteret,

& de quibus non cogitaret, ut illi dicunt: illa tamen essent profus inutilis, nec illis posset excitari peccator, nec de obligatione præcepti admoneri. Nam cogitatio quam homo non advertit, similis est voci quam non audit: sicut ergo vox quæ non auditur, dormientem suscitare non potest, ita & cogitatio quæ non advertitur, non potest excitare peccatorem, nec inter excitantes gratias numerari.

- 193 Denique, ut egregie ratiocinatur Academia Duacensis in censura, propos. 44. *Si hæc Spiritus Sancti præveniens inspiratio putatur omnibus, ubique, & semper esse communis, jam non ubi & cum vult, sed semper & ubique spirat Spiritus Sanctus. Neque orandus erit Deus ut Spiritus sui inspiratione præveniente moveat & emolliat infidelium, & induratum corda, sed illi tantum erunt monendi, ut divine inspirationi consentiant & cooperentur, quandoquidem jam satis habent ex parte Dei, unde credant & convertantur.*

§. VII.

Concilii Senonensis & Colonienfis testimonia exponuntur.

- 194 **C**ontra doctrinam §. præcedenti expositam Objicit Antonius Ricardus (nunc Stephanus Dechamps, Societatis Jesu) testimonia Concilii Senonensis & Colonienfis. Primum enim decreto fidei 15. agens de necessitate gratiæ hæc habet: *Neque tamen tanta gratiæ necessitas libero præjudicat arbitrio, cum illa semper sit in promptu, & ne momentum quidem prætereat, in quo Deus non stet ad ostium, & pulset.* Secundum verò in Enchiridii de sacramentis cap. 16. ait: *Deus aded vult omnes homines salvos fieri, ut nemini, quantumlibet scelerato, gratiam suam subtrahat.* Et infra docet quòd duplex est gratia: *Vna generalior, quæ est bonus motus, bonaque cogitatio, veluti cum peccator Deo inspirante agnoscat peccatum suum, cum terrore gehenna concutitur, cum de amittenda æterna beatitudine doler: altera specialior &c.* Et subest: *Deum nulli hominum gratiæ illa generalius accepta deesse, aded ut nullus sit peccator tam sceleratus, cui Deus, quoad in hac vita superstes fuerit, hæc gratiam subtrahat &c.*

- 195 Respondent aliqui, illa Concilia esse tantum provincialia, nec fuisse à Sede Apostolica confirmata, ac proinde illorum definitiones ad dogmata fidei non pertinere, & posse sine temeritate, nota à Catholicis negari. Unde narrat Joannes à S. Thoma, quòd cum in disputationibus habitis coram Paulo V. inter Patres Societatis & Dominicanos, Concilii Senonensis auctoritas pro sententia Patrum Societatis adducta fuisset, omnino elisa est, & liquidè negata; quia illud Concilium non fuit per Sedem Apostolicam confirmatum, nullo in contrarium reclamante aut quidquam objiciente, neque ex parte suæ Sanctitatis, aut Cardinalium, neque ex parte Censurum, neque ex parte ipsorum Patrum Societatis qui objiciebant. Hac tamen prætermisâ solutione.

- 196 Respondeo verba Concilii Senonensis necessariò debere explicari, & cum aliqua restrictione aut modificatione intelligi. Nam ut demonstrat Cardinalis Bellarminus loco citato: auxilium Dei necessarium ad conversionem, non adest peccatoribus omnibus momentis, sed certis temporibus, prout judicat Deus munera sua esse distribuenda: *Idque (inquit) experientia ipsa restatur, non enim sentimus absidue nos illuminari à*

A Deo, aut immitti bona desideria quibus excitamur ad conversionem. Idem docet Ruardus Tappabis: *Mibi certum est, non omnibus & singulis semper adesse hujusmodi auxilium, quo opus est ut convertatur, aut converti possit peccator.* Et certè absurdum videtur dicere, peccatores, etiam quando dormiunt, aut ludunt, vel comedunt, aut ad negotia sæcularia distracti sunt, omni hora, omni que momento temporis, divinis illis motibus, & inspirationibus moveri & excitari: nam ut inquit Bellarminus ubi supra: *Si talis gratia præveniens semper adesset, semper actu bona cogitarent & vellemus.*

Quando ergo Concilium Senonense asserit, Deum gratiam ita esse in promptu, ut ne momentum quidem prætereat, in quo Deus non stet ad ostium & pulset, hoc intelligendum est, vel de quolibet momento in quo urget gravis aliqua tentatio, vel instat alicujus præcepti supernaturalis obligatio, vel etiam de præparatione ipsius gratiæ, non autem de actuali ipsius collatione. Ut enim initio hujus articuli ostendimus, Deus per voluntatem antecedentem quæ desiderat omnium salutem, semper paratus ad auxilia gratiæ conferenda, dummodo homines eorum receptioni non ponant, vel posuerint impedimentum.

C Ad Concilium Colontense facile respondetur, illud solum intendere, quòd Deus non ita deserit peccatorem, ut omnino, & toto tempore vitæ suæ, ei auxilia gratiæ subtrahat; non tamen negare, illum sui desertores interdum ita delere, ut omni gratiæ tam sufficienti quàm efficaci, saltem per aliquod tempus vel spatium vitæ priventur. Unde Concilium non dicit absolute, & sine addito, quòd Deus peccatori, quoad in hac vita superstes fuerit, hæc gratiam subtrahat, ut refert Antonius Ricardus, sed *penitus subtrahat, vel ut haberetur in margine, funditus subtrahat*: Quas particulas non debuit ille Auctor supprimere, sed fideliter ac sincerè verba Concilii referre.

D Non est etiam omnittendum, quòd idem Ricardus, seu Stephanus Dechamps, ex verbis sequentibus ejusdem Concilii probare nititur Deum, omnibus paganis ac infidelibus gratiam interioriorem ad salutem sufficientem tribuere, & tamen ex lectione textus manifestè apparet, Concilium ibi loqui solum de gratia præveniente extrinseca, seu de beneficiis gratuitis ordinis naturalis: ut sunt pluvia, fruges terræ, serenitas temporis, & pulchritudo universi, seu divinarum attributorum per creaturas manifestatio. Nam postquam Concilium docuit Deum nulli hominum gratiam funditus subtrahere, nullumque esse peccatorem tam sceleratum, cui Deus quoad in hac vita superstes fuerit, gratiam penitus subtrahat: sibi objicit illud quòd dicit Paulus ad viros Listrios Actorum 14. *Deum scilicet in præteritis generationibus dimisisse omnes gentes ingredi vias suas; quòd statim solvit, & dicit: Non sic intelligendum, quasi Deus generibus gratiæ suæ deserit. Quin imò ipse Paulus statim subiecit. Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit, benefaciens, de celo dans pluviam, & tempora fructifera, implens cibo & lætitiâ corda eorum.* Item Actorum cap. 17. Paulus ad viros Athenienses ait: *Deum fecisse ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ, definitiis statuta tempora, & terminos habitatorum eorum, querere Deum, si forte attrahenti cum ait*